

Drejtor Jeton Akiku

Lënda: Analiza përfundimtare e shpejtësisë së transferimit të të dhënave për qasje efikase në internet, si pjesë e shërbimeve të mbuluara nga shërbimi universal dhe Propozim-ndryshimi i propozuar i Rregullores për shërbimet e mbuluara nga shërbimi universal

I dashur,

Grupi i punës, bashkëngjitur me këtë Shkresë, Ju parashtron edhe propozime për:

- 1. Analizën e shpejtësisë së transferimit të të dhënave për qasje efikase në internet, si pjesë e shërbimeve të mbuluara nga shërbimi universal dhe**
- 2. Ndryshimin e Rregullores për shërbimet që përfshihen nga shërbimi universal**

Në përputhje me nenin 93 dhe nenin 104 paragrafin (2) të Ligjit për Komunikime Elektronike, Njësia për analizë të tregut përgatit Analizë me të cilën rregullohet shpejtësia e transmetimit të të dhënave si shpejtësi të cilën e përdorin 80% të amvisërive në Republikën e Maqedonisë së Veriut duke përdorur qasje brezgjërë në internet. Bazuar në konkluzionet nga analiza vijon edhe propozim-ndryshimi i Rregullores për YCO në pjesën e përcaktimit të shpejtësisë së re të propozuar më të lartë prej 12 Mbit / s (llogaritur sipas të dhënave nga raportet tremujore të operatorëve).

Në bazë të nenit 104 paragrafit (3), analizën së bashku me propozimin e aktit nënligjor nga paragrafi (1) i këtij neni, Agjencia e publikoi në faqen e saj të internetit në mënyrë që të sigurojë debat publik në përputhje me këtë ligj. Debatu publik zgjati 30 ditë dhe u morën komente nga operatori Telekom i Maqedonisë SHA brenda afatit të paraparë. Përgjigjja ndaj komenteve është pjesë integrale e analizës dhe do të publikohet së bashku në faqen e internetit të Agjencisë.

Pas miratimit tuaj, ndryshimi i Rregullores do të dërgohet për botim në Gazetën Zyrtare.

Me respekt,

Marjan Pejovick koordinators i grupit të punës

Nr. ynë 1308-600/5
Shkup, 01.04.2021

Miratoi Drejtori
Jeton Akiku

Analizën e shpejtësisë së transferimit të të dhënave për qasje efikase në internet, si pjesë e shërbimeve të mbuluara nga shërbimi universal

Në përputhje me Ligjin për Komunikime Elektronike (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 39/2014, 188/2014, 44/2015, 193/2015, 11/2018, 21/2018 dhe Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut 98/2019 dhe 153/2019, në tekstin e mëtejshëm LKE), në nenin 93 paragrafin (2) lidhja e paragrafit (1) të këtij neni do të jetë në gjendje të mbështesë fjalim, faksimil(bisedë) dhe **transmetim të të dhënave me shpejtësi të mjaftueshme për të siguruar qasje efikase në internet.**

Prandaj në nenin 104 të LKE-së për këtë shërbim i cili është pjesë e shërbimit për të siguruar qasjes në një vend fiks dhe për të siguruar shërbime telefonike (neni 93) si pjesë e shërbimit universal parashihet edhe mundësia e vendosjes së një detyrimi për shpejtësinë e transferimit të të dhënave për qasje efikase në internet si pjesë e shërbimeve të integruara në shërbimin universal.

Në nenin 104 paragrafin (1), Agjencia me akt nënligjor nga neni 92 i këtij ligji përcakton shpejtësinë e transmetimit të të dhënave në mënyrë që të sigurojë qasje efikase në internet, si dhe afatin në të cilin e njëjta do të sigurohet, dhe i cili afat nuk mund të jetë më e gjatë se dy vjet. Agjencia merr parasysh teknologjitë dhe shpejtësinë e transferimit të të dhënave të përdorura nga shumica e shfrytëzuesve, si dhe realizueshmërinë teknike me dëmtime minimale të tregut.

Sipas paragrafit (2) të të njëjtit nen, Agjencia me akt nënligjor nga paragrafi (1) i këtij neni mund të përcaktojë një shpejtësi tjetër për transmetimin e të dhënave, nëse vërteton që të paktën gjysma e amvisërive në Republikën e Maqedonisë së Veriut përdorin qasje brezgjërë në internet. Kjo shpejtësi e transferimit të të dhënave përcaktohet si shpejtësia e cila shfrytëzohet nga 80% e amvisërive në Republikën e Maqedonisë së Veriut të cilët përdorin qasje brezgjërë në internet.

Për më tepër, përpara përcaktimit të shpejtësisë së transferimit të të dhënave të referuara në paragrafin (2) të këtij neni, Agjencia duhet të bëjë një analizë në mënyrë që të përcaktojë ndikimin e shpejtësisë së transferimit të të dhënave në zhvillimin e përgjithshëm shoqëror, në zhvillimin e tregut, konkurrencën, etj. duke pasur parasysh shpenzimet për zbatimin e tij. Analizën, së bashku me propozimin e aktit nënligjor nga paragrafi (1) i këtij neni, Agjencia i publikoi në faqen e saj të internetit në mënyrë që të sigurojë debat publik në përputhje me këtë ligj.

Në përputhje me paragrafin (4) të këtij neni, pas skadimit të afatit të përcaktuar në paragrafin (1) të këtij neni, Agjencia do të rishikojë rrethanat në bazë të të cilave është përcaktuar shpejtësia për transferimin e të dhënave dhe nëse është e nevojshme me akt nënligjor nga paragrafi (1) i këtij neni do të përcaktojë një shpejtësi të re për transferimin e të dhënave.

Shpejtësia e transferimit të të dhënave

Duke pasur parasysh dispozitat e renditura më sipër, sipas të dhënave me të cilat disponon Agjencia dhe në lidhje me numrin e shfrytëzuesve me qasje brezgjere në internet, si dhe me shpejtësitë e qasjes në internet të cilat shfrytëzohen përmbysur me kuartalin e dytë të vitit 2020, kushti i përshkruar në paragrafin 2 të nenit 104 të LKE-së është përmbushur, dhe në përputhje me këtë Agjencia e jep shqyrtimin e mëposhtëm:

Tabela 1 Treguesit - numri i shfrytëzuesve aktivë me qasje brezgjere në internet sipas shpejtësisë së qasjes në kuartalin e dytë të vitit 2020.

<4 Mbps	4 Mbps ≤ download < 8 Mbps	8 Mbps ≤ download < 12 Mbps	12 Mbps ≤ download < 16 Mbps	16 Mbps ≤ download < 20 Mbps	20 Mbps ≤ download < 30 Mbps	30 Mbps ≤ download < 50 Mbps	50 Mbps ≤ download < 100 Mbps	≥ 100 Mbps	
2.980	64.034	75.844	23.823	45.829	115.420	72.116		78.271	9.878

Burimi: Raporti tremujor mbi zhvillimin e tregut të komunikimeve elektronike (tremujori i dytë 2020)

Sipas të dhënave të dhëna mund të përfundohet se 85,37% e përdoruesve përfundimtarë të shërbimit me qasje brezgjere në internet përdorin shpejtësi të barabarta ose më të mëdha se korniza e paraqitur nga 8 në 12 Mbit / s, gjegjësisht 14,63% përdorin shpejtësi më të vogla se 8 Mbit / s. Duhet të theksohet se këto janë shpejtësitë nominale të qasjes në internet të përcaktuara në modelet tarifore të operatorëve që ofrojnë shërbimin e qasjes në internet me shitje me pakicë. Prandaj, për shembull, një shpejtësi deri në 20 Mbit / s do të thotë që mund të rritet në 20 Mbit / s, por ka të ngjarë që në një moment të caktuar kjo shpejtësi të jetë nën vlerën kufitare të 20 Mbit / s.

Duke pasur parasysh nenet 92 dhe 104 të LKE-së si dhe Direktivën Evropiane 2009/136 / KE të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit të 25 nëntorit 2009 që plotëson Direktivën 2002/22 / KE mbi shërbimin universal dhe të drejtat e shfrytëzuesve në lidhje me rrjetet dhe shërbimet e komunikimeve elektronike, Direktiva 2002/58 / KE ka të bëjë me përpunimin e të dhënave personale dhe mbrojtjen e privatësisë në sektorin e komunikimeve elektronike dhe Rregulloren (KE) nr.2006/2004 për bashkëpunimin midis autoriteteve kombëtare përgjegjëse për zbatimin e ligjeve për mbrojtjen e shfrytëzuesve, Agjencia përcakton shpejtësinë për shërbimin e qasjes brezgjere në internet, si pjesë e shërbimeve të mbuluara nga shërbimi universal i:

12 Mbit/s downlink

Ndikimi i shpejtësisë së transferimit të të dhënave mbi zhvillim e përgjithshëm social

Agjencia konsideron se kjo mënyrë e përcaktimit të shpejtësisë për shërbimin e qasjes në internet dhe e sigurimit të shërbimit të transmetimit të të dhënave (qasje brezgjere në internet) si pjesë e shërbimeve në përputhje me nenin 93 për **Sigurimin e qasjes në lokacion fiks dhe sigurimin e shërbimeve** telegonike të cilat i përfshin

shërbimi, do të kontribuojë në zhvillimin e tregjeve të komunikimeve elektronike në Republikën e Maqedonisë së Veriut në një mënyrë që do të çojë në zvogëlimin e të ashtuquajturit "Hendeku dixhital" midis zonave të caktuara urbane dhe rurale në territorin e shtetit, me çka përmbushet një nga qëllimet kryesore të shërbimit universal.

Është e nevojshme të theksohet rritja me kalimin e viteve e shfrytëzuesve që përdorin shpejtësi nga 20 Mbps - 30 Mbps dhe më të larta se 30 Mbps. Ata tani përbëjnë 60,17% të shfrytëzuesve përfundimtarë të qasjes në internet me një tendencë që kuartal pas kuartali kjo përqindje të rritet. Shumica e këtyre shfrytëzuesve përdorin shërbimin e internetit përmes rrjeteve të brezave të rinj siç janë optika dhe standardi DOCSIS 3.0 përmes një rrjeti koaksial. Ky është një tregues tjetër pse shpejtësia e propozuar e qasjes duhet të jetë shpejtësia minimale që për secilin përdorues që dëshiron të përdorë qasje në internet duhet të sigurohet si pjesë e shërbimeve të përfshira me shërbimin universal. Rëndësia e qasjes efikas në internet me shpejtësinë më të lartë dhe më të qëndrueshme në shoqëri theksoi veçanërisht nevojën e shfrytëzimit të shërbimeve online. Pandemia e virusit SARS-CoV 2 që ka infektuar vendin tonë ka theksuar dhe forcuar veçanërisht rëndësinë e ofrimit të sa më shumë shërbimeve nga sektori publik dhe privat për qytetarët përmes përdorimit të platformave online. Një nga më të rëndësishmet në këtë periudhë është zhvillimi i procesit arsimor përmes mësimi online (mësimi në distancë) për të cilin natyrisht kryesor është qasja e qëndrueshme dhe e shpejtë në internet në shtëpitë e qytetarëve. Agjencia beson se shpejtësia e propozuar do të ndihmonte në procesin e sigurimit të këtij lloji të shërbimit nga operatori ose operatorët të cilët do të zgjidhen si dhënësit të shërbimit universal me çka do të ndihmohet drejtpërdrejt procesi i ofrimit të shërbimeve cilësore online në zonat rurale dhe ato mjedise ku ka një lidhje më të dobët në internet.

Këtu besojmë se rëndësia e lidhjes së internetit për të gjithë sektorin privat në vend si ofrues i shërbimeve të ndryshme për qytetarët nuk duhet të lihet pas dore. Megjithëse kompanitë janë kryesisht në gjendje të ofrojnë lidhje të mirë në internet, kjo marrëdhënie biznes-shfrytëzues dhe biznes-sektor publik është e dyanshme dhe cilësia e lidhjes së internetit do të përmirësojë shërbimin që ata ofrojnë në Internet për qytetarët dhe sektorin publik, i cili drejtpërdrejt inkurajon edhe zhvillimin e ekonomisë.

Përfundimisht, kjo ndikon pozitivisht në vetë operatorët në mënyrë që të gjithë në mënyrë të barabartë të kenë mundësinë të aplikojnë për të siguruar shërbime të internetit dhe kështu përmes mekanizmit të kthimit të një pjese të fondeve të investuara përmes fondeve nga fondi i shërbimit universal, t'ju sigurojnë qasje cilësore në internet klientëve të tyre, ta përmirësojnë reputacionin dhe pozicionin e tyre konkurrues në treg dhe të ndërtojnë dhe teknikisht përmirësojnë infrastrukturën e rrjetit të tyre. Kjo ndikon drejtpërdrejt në përmirësimin e situatës në tregun e komunikimeve elektronike në vend.

Duke marrë parasysh zhvillimin e qasjes brezgjere në internet në Republikën e Maqedonisë së Veriut nga kuartali në kuartal ku ka një rritje graduale, por të rëndësishme për sa i përket shpejtësive të përdorura nga shfrytëzuesit, Agjencia e konsideron të duhur përfshirjen e qasje brezgjere në internet me shpejtësinë e propozuar prej 12 Mbit / s si pjesë e shërbimeve të mbuluara nga shërbimi universal. Agjencia pret që kjo të ketë një ndikim pozitiv në zhvillimin e përgjithshëm ekonomik të vendit dhe veçanërisht në zonat rurale ku konkurrenca midis operatorëve që sigurojnë qasje në internet është më e ulët. Do të ketë një ndikim pozitiv në zhvillimin e rrjeteve të komunikimeve elektronike të gjeneratave të ardhshme, por edhe në konkurrencën e përgjithshme në tregjet e komunikimeve elektronike në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

Shpenzime për zbatim

Për të siguruar shërbimin për qasje efikase në internet, si pjesë e shërbimeve të përfshira në shërbimin universal, rrjetet mund të përdoren pa marrë parasysh teknologjinë përmes së cilës ata do të sigurojnë shërbimin. Në Republikën e Maqedonisë së Veriut ekzistojnë disa rrjete që përdorin platforma të ndryshme teknologjike, të tilla si rrjetet me kablllo optikë, rrjetet kablllore që përdorin teknologjitë DOCSIS 3.0, rrjetet pa tela UMTS dhe LTE, të cilat me disa investime shtesë mund t'ua ofrojnë këtë shërbim në mënyrë efektive shfrytëzuesve të cilët kam nevojë për këtë shërbim. Prandaj, Agjencia konsideron se përfshirja e shërbimit me qasje brezgjere në internet dhe se përshkrimi i kësaj shpejtësie të transferimit të të dhënave për qasje efikase në internet në shërbimet e mbuluara nga shërbimi universal nuk do të jetë një kosto e konsiderueshme në krahasim me përfitimet që do të merren nga ky shërbim. Edhe më shumë në atë drejtim është procedura për zgjedhjen e një ofruesi të shërbimit universal, ku kriter vlerësimi mund të jenë kostot për sigurimin e këtij shërbimi, i cili siguron një mundësi për të zgjedhur një operator / ofrues të shërbimit universal i cili me koston më të vogël do të siguronte shërbimin. Në atë mënyrë arrihet efikasitet, kurse nga ana tjetër edhe neutralitet teknologjik në ofrimin e shërbimit të qasjes brezgjere në internet si pjesë e shërbimit universal

Marjan Pejovski
Udhëheqës i njësisë së *Управни*
analizës së tregut *Деление за анализа на*
Kristina Bozhinovsk *вска*
Udhëheqës i Sektorit të rregullativës

Nr. ynë *1308-600/5*
Скопје, април.2021 *01.04.2021*

Drejtori
Jeton Aki *ku*

